

WELPUTTEN OP WIERINGEN, NIET ALLEEN VOOR HET DRENKEN VAN HET VEE

door Henk Braad

Op zoek naar gegevens over de begraafplaats op Stroe kwam ik in een krant van 5 april 1912 een artikelje tegen over een inwoner van Stroe die (door zelfdoding) was verdronken in een put. Veel van deze zogenaamde welputten komen op Wieringen voor en ook in en op het erf van onze boerderij, het Wieringer Eiland Museum Jan Lom. Bij de uitleg wordt vaak door de rondleiders verteld dat het in het verleden met grote regelmaat voorkwam, dat mensen die het leven moe waren in een dergelijke put sprongen. Het artikelje geeft de gevoelens weer hoe in het begin van de 20e eeuw, zo'n 100 jaar geleden, hiermee werd omgegaan. Taal- en schrijffouten zijn onveranderd door mij overgenomen.

WIERINGEN, Woensdagmiddag verspreidde zich de treurige mare over het eiland, dat ons geacht medeburger P.E. door den landbouwer C.K. verdronken was gevonden in een put tusschen het Stroeer kerkhof en de Bierdijk. Onmiddellijk begaf de Burgemeester zich vergezeld van den Dokter en politie, naar de plaats des onheils. Zij vonden het lijk, dat C.K. met bovenmenselijke krachtspanning op het droge had weten te krijgen, liggende bij de put. Ook de emmer en spade, die P.E. 's morgens welgemoed mede van huis had genomen, lagen in de buurt. Aangezien eenige punten in de toedracht der zaak, in verband met elkander beschouwd, onopgehelderd bleven, werd besloten het parket te Almaakar te waarschuwen, dat dan ook den volgende morgen verscheen. Het was vertegenwoordigd door Jhr. Mr. Quintus, rechter-commissaris, en Mr. Hanegraaff, substituit-officier, en was vergezeld van Dr. Van Kleeff, officier van gezondheid aan de cadettenschool, als deskundige, van een ambtenaar van de griffie en van een rijks-veldwachter. Bij hen voegde zich de burgemeester en Dr. De Goeje die door het parket was aangewezen om als deskundige op te treden. Nadat een onderzoek ter plaatse was ingesteld en C.K. den heeren had uitgelegd, hoe hij het lijk had gevonden en naar boven gehaald, begaf men zich naar het sterfhuus. Daar de officier van justitie een gerechte lijkschouwing geboden achtte, moesten de diepbedroefde weduwe en kinderen reeds toen afscheid nemen voor, wat wel zeer hard was. Nadat het lijk onder politiegeleide per as was vervoerd naar de getuizen veldwachterswoning, die inmiddels in gereedheid was gebracht, is de inwendige schouwing daar door de deskundigen verricht.

Vervolgens is het terzelfder plaatse nog gekist en door de politie teruggebracht naar het sterfhuus.

Wij vernemen dat de uitslag van het onderzoek is geweest, dat P.E. den dood heeft gevonden door verdrinking. Naar gezegd wordt, scheen hij in den laatsten tijd over duizelingen te hebben geklaagd. Het lijkt dus niet onwaarschijnlijk, dat P.E. bij het bukken om het deksel te lichten, weder duizelig is geworden en zoo te water is geraakt. Eenmaal in den put zal hij zijn bijgekomen, maar was natuurlijk reddeloos verloren.

Er wordt wel eens gezegd dat het nieuws tegenwoordig keihard en tot in detail via de nieuwsmedia bij ons wordt gebracht. Bij het lezen van dit artikelje uit 1912 mag geconstateerd worden dat dit ook toen al plaatsvond. Er wordt de lezers tot in de finesses verteld wat er is gebeurd. Zeer waarschijnlijk uit piëteit met de nabestaanden is het positief dat er niet wordt geschreven over zelfdoding, maar dat er sprake is van een ongeluk. "Oude" Wieringers vertelden, dat als er klompen bij een welput werden aangetroffen het weer foute boel was.

